

ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร กับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวนุชเนตร เปี่ยมสาลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2179-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONS OF PARENTAL ATTACHMENT TO THE COLLEGE ADJUSTMENT OF FIRST-YEAR
STUDENTS AT CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss Nootchanet Piamsalee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

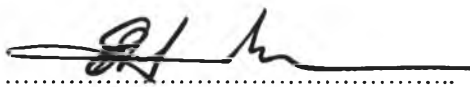
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

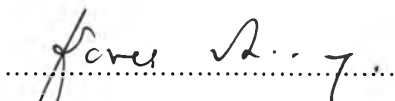
ISBN 974-147-2179-6

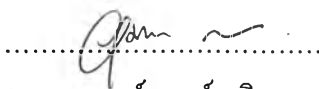
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร กับกาปรับตัว ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย	นางสาวนุชนนตรี เปี่ยมสาละ
สาขาวิชา	สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ

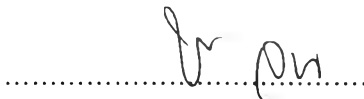
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

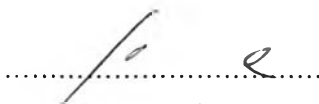

..... อนุมัติคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์เดชา สถิตอนันต์พงศ์)

นุชเนตร เปี่ยมสาไล : ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตรกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (THE RELATIONS OF PARENTAL ATTACHMENT TO THE COLLEGE ADJUSTMENT OF FIRST-YEAR STUDENTS AT CHULALONGKORN UNIVERSITY).

อ. ที่ปรึกษา : ศ.พญ.หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.พญ. ปริชวัน จันทร์ศิริ ; 89 หน้า.

ISBN 974-14-2179-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตรกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 412 คน ซึ่งถูกสุ่มด้วยวิธี Systematic Stratified Sampling จากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพ และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร (Parental Attachment Questionnaire) และ แบบสอบถามการปรับตัวในมหาวิทยาลัย (The Student Adaptation to College Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ unpaired t-test, analysis of variance (ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แบบ LSD-test และทดสอบความสัมพันธ์โดยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการปรับตัวในมหาวิทยาลัยระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของนิสิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะสถานศึกษา ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร การวิเคราะห์การปรับตัวในแต่ละด้าน ได้ผลดังนี้ การปรับตัวด้านการเรียน และการปรับตัวด้านสังคมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร มีผลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การปรับตัวด้านส่วนบุคคลและอารมณ์พบว่า ลักษณะสถานศึกษา ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร มีผลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การปรับตัวด้านความผูกพันกับสถานศึกษาและมุ่งมั่นในเป้าหมาย และการปรับตัวโดยรวมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะสถานศึกษา ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร มีผลต่อการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตรในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพความผูกพัน ด้านการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองของบุตร ด้านการสนับสนุนทางด้านอารมณ์แก่บุตร และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตรโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในแต่ละด้าน และการปรับตัวโดยรวมในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นว่า ความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตรมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในมหาวิทยาลัย และปัจจัยต่อไปนี้เป็นไปได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะสถานศึกษาเดิมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการค้นหา และให้ความช่วยเหลือนิสิตที่อาจมีปัญหาการปรับตัวระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์

สาขาวิชา สุขภาพจิต

ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต..... นุชเนตร เปี่ยมสาไล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4774743630 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD: ADJUSTMENT/ PARENTAL ATTACHMENT / FIRST-YEAR STUDENTS /

CHULALONGKORN UNIVERSITY

NOOTCHANET PIAMSALEE : THE RELATIONS OF PARENTAL ATTACHMENT TO THE COLLEGE ADJUSTMENT OF FIRST-YEAR STUDENTS AT CHULALONGKORN UNIVERSITY.

THESIS ADVISOR : PROF.UMAPORN TRUNGKHIASOMBAT,M.D., THESIS COADVISOR : PARICHAWAN CHANDARASIRI ,M.D.,89 pp. ISBN 974-14-2179-6.

The purpose of this research was to study the relations of parental attachment and the college adjustment of first-year students at Chulalongkorn University during the academic year 2005. Using systematic stratified sampling, the collecting subjects were 412 first-year students from the fields of biological science, physical science and technology, humanities, and social science. All reported data were analyzed by SPSS/PC⁺ for percentage, mean, standard deviation, unpaired t-test, analysis of variance (ANOVA) and Pearson Product Moment Correlation.

The result revealed that first-year students during the academic year of 2005 had moderate adjustment level. First semester grade and parental attachment were related to academic adjustment and social adjustment with statistical significance. The kinds of school before entering university and parental attachment were related to personal-emotional adjustment with statistical significance. First semester grade ,the kinds of school before entering university and parental attachment were related to goal commitment-institutional attachment and overall adjustment with statistical significance. Three aspects of parental attachment are affective quality of attachment, fostering of autonomy and emotional support were positive correlated with the college adjustment with statistical significance. In conclusion, this study revealed that first semester grade ,the kinds of school before entering university and parental attachment were related to the college adjustment of first-year students. The results can be applied to prevent adjustment problem in university students.

Department of Psychiatry

Field of study Mental Health

Academic year 2005

Student's signature.....*Nootchanet Piamsalee*.....

Advisor's signature.....*Umaporn*.....

Co-advisor's signature.....*Parichawan Chandarasiri*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง อุมพร ตรีงคสมบัติ และแพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอรำลึกความกรุณาด้วยความซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล และรองศาสตราจารย์นายแพทย์เคชา กลิตอนันต์พงศ์ ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆช่วยให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ฉัตร พิทยรัตน์เสถียร ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต หัวหน้าหน่วยกิจการนิสิต และอาจารย์ประจำวิชาของทุกคณะ ตลอดจนทุกๆท่านที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

และท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณบิดามารดา คุณมานพ - เพ็ญจันทร์ เปี่ยมสาธิต พลตรีสมัย - สมบูรณ์ ศรีคำทา คุณธิดิ คำรุ่งเรือง และญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุน และมอบกำลังใจแก่ผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของการปรับตัว.....	10
องค์ประกอบของการปรับตัว.....	12
สาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว และปัญหาการปรับตัว.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตนักศึกษา.....	16
ความหมาย และลักษณะเด่นของความผูกพัน.....	21
ทฤษฎีความผูกพัน.....	23
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันของบิดามารดาต่อบุตร.....	28

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย..... 30
	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง..... 30
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย..... 34
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 39
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 42
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ..... 61
	รายการอ้างอิง..... 72
ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก.-รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 78
	ภาคผนวก ข.-เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 80
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่1	
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาขาวิชา ลักษณะสถานศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย และลักษณะการพักอาศัย.....	43
ตารางที่2	
จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการปรับตัวแต่ละด้าน และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนการปรับตัวในกลุ่มตัวอย่าง.....	45
ตารางที่3	
ค่าสถิติพรรณนาของคะแนนความผูกพันของบิคมารดาต่อบุตร.....	46
ตารางที่4	
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความผูกพันของบิคมารดาต่อบุตร.....	47
ตารางที่5	
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัยของกลุ่มตัวอย่างตามระดับความผูกพันของบิคมารดา ต่อบุตร.....	48
ตารางที่6	
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวระหว่างนิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิง.....	49
ตารางที่7	
เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวของนิสิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน.....	50
ตารางที่8	
การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่ในแต่ละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	51
ตารางที่9	
เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวของนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน.....	52
ตารางที่10	
เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวของนิสิตกับลักษณะสถานศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน.....	53
ตารางที่11	
เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนการปรับตัวรวมทุกด้านเป็นรายคู่ในแต่ละลักษณะของสถานศึกษาเดิม.....	54
ตารางที่12	
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวระหว่างนิสิตที่อาศัยอยู่กับครอบครัว และไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว.....	55
ตารางที่13	
เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระดับความผูกพันของบิคมารดาต่อบุตรกับการปรับตัวในมหาวิทยาลัย.....	56
ตารางที่14	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างระดับคะแนนความผูกพันของบิคมารดาต่อบุตรด้านคุณภาพของความผูกพันการปรับตัว.....	57

ตารางที่

หน้า

ตารางที่ 15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างระดับคะแนนความผูกพัน ของบิดามาราด้านการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองของบุตรกับการปรับตัว.....	58
ตารางที่ 16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างระดับคะแนนความผูกพัน ของบิดามารดาต่อบุตรด้านการสนับสนุนทางด้านอารมณ์แก่บุตรกับการปรับตัว.....	59
ตารางที่ 17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างระดับคะแนนความผูกพัน ของบิดามารดาต่อบุตร โดยรวมกับการปรับตัวในมหาวิทยาลัยโดยรวม.....	60

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
แผนภูมิที่ 2 เทคนิคการสุ่มเลือกตัวอย่าง.....	33